

Абигэ Макъ

Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

АУЖЫРЭУ АГЪЭКИОТЭЖЫГЬ

Адыгэ Республикаем цыфым ифитыныгъэхэмкіэ и Уполномоченнэу, юстициемкіэ я 2-рэ класс зиїэ къералыгъо советникэу, Урысые Федерациим ипрокуратурэ илофышІэ гъэшІугъэу, АР-мрэ УФ-мрэ язаслуженнэ юристэу Михаил Прихленкэм игъонэмисэу идунай ыхъожьыгъ. Тыгъусэ, Іоныгъом и 7-м, зэльашІэрэ юристыр иаужыре гъогу агъэкютэжьыгъ.

АДЫГЭ РЕСПУБЛИКЭМ И ПРЕЗИДЕНТ И УКАЗ

**Щытхъуціеу «Адыгэ-
Республикэм изаслу-
женне экономист»
зыфылорэр Л.П. Орло-
вам фэгъэшьошэгъэ-
ним ехыпшагъ**

Экономикэм ылъяныкъо^киэ гъэхъягъэу иїхэм ыкыг гуетынгъэ фыриїу юф зэришїэрэм апае Ѣщтыуцїзу «Адыг Республика^м изаслужен^и экономист» зыфиорэр **Орлова Лидие Петр ыпхъум** — зэлухыгъэ акционер обществау «Адыггазым» иплан-экономикэ гъэйорышапїэ ипащэ фэгъаштшагъану.

ТӨВШЬОШГЫНЭУ.
Адыгэ Республикаյ и
Президентэу ТХЬАКІУШЫНЭ
Аслын
къ. Мыекъуапз,
Ионыгъом и 4, 2009-рэ ильэс
N 102

ИГЪЭКЮТЫГЪЭУ ХАГЪЭУНЭФЫКЫГЪ

ильэхбан хызметшлээр кызээрэзтемүүцугаагъэр, ары паклошь, хэхъоныгъэ инхэр зеришлыгъэхэр, оборудованикшлээзын эрээтыригъэпсихыагъэр, Иофшилээр чылакшлэхэр кызэеритыгъэхэр бгъэшлэгъон зэрикуурэр, уарыгушхон зэратефэрэр, аш фэшл ишацхэм зэрафэрэзэр

— Инвестициихэмкээ про-
граммэр икъоу агъэцкялагь,
нэмэйкхэм япродукции зыщи-
Iуагъэжыщтымкээ Ioфыгъохэр-
яIэх, мыхэм зыр зэмыхум
нэмэйк бэдзэршьтпээ къагъо-
тыгь, нэбгырэ 1000-м ехүумэ
IoвшапIэ къаратыгь, джыри а
пчагъам хагъахьо. Ахэр не-
пара, ухааламица, да забору

№177 (19438)

2009-рэ ильэс

ГЪУБДЖ

ЮНЫГЪОМ и 8

ОСЭ ГҮЭНЭФАГҮЭ ИИЭП

ПРЕЗИДЕНТЫР ЖУРНАЛИСТХЭМ АҮКІАГЪ

Адыгэ Республикэм и Президентэу ТхъакIущынэ Аслын Урысыем къыщыхаутырэ гупчэ гъэзет шхъэИтIумэ ялIыкIохэм зэдэгушыIэгъу адыриIагь. Гъэзетзу «Известием» иобозревателэу Жанна Локотковам (Москва), «Урысые гъэзетым» (Краснодар) иредакторэу Александр Ершовыимрэ икорреспондентэу Иван Карасевымрэ республикэм ипащэ заIокIэм регионым исоциальнэ-экономикэ хэхжоньгъэ бильзэнкъо пстэуми ансыгъэх. Мэдээлэлийн төслийн түнштэй хэрэм, промышленностын, мэжкуу-мэцхим, спортын ыкIи культурэм хэхжоньгъэу ашырэм афэгъэхыгъэу къэзыIутэхэрэр Дунэе инвестиционнэ форумэу «Шъяч — 2009»-рэ зыфиIорэмрэ республикэм и Мафэрэ къыз-шыблагъэхэрэм ехъулэу къыхаутыштых. Республиктэр зызехашаагъэр ильяс 18 зыщыххурэм ехъулэу «Урысые гъэзетым» шьо зэфэшхъяфхэмкIэ гъэкIэрэкIэгъэ номерэу «Регионыр. Адыгэ Республикэр» зыфиIорэр

Материалхэу ыкIи статьяхэу
Адыгейм инвестиционнэ про-
ектхэр гъэцкагъэ зэрэшьхъу-

Адыгэ Республикаэм и Президент ипресс-къулыкъу

ШХАПЭ КЪЫЗЭІУАХЫГъ

АР-м и Правительствэ зычэт Унэм тыгъуас торжествененүү шхап! Э кыышызэ! Уахыгъ. АР-м и Президентэу Тхъакшынэ Асльянэрэ АР-м и Аппшъэрэ Суд и Тхъаматзу Трэхьо Асльянэрэ лентэ плтыжкыр зэпаупкыгъ. Республика м ишацэ шхап! Эр кыыптыхъээ, ар лъэхъаным диштэу дахэу ыккى Цыфыр зыщыч! Эсырэ уахьтэм гъэпсэфыр! Э фэхъунэу зэрагъэпсигъэр кыыхигъэшигъ, псеользашын! Гоффэр щызэш! Озыхыгъэхэми щылажжэхэрэми зэрафэрэзэр кыбыуагъ, Ялофф! Энштуагъ юкытэу лягъэктоэнэу къафельдайагъ. Шхап! Эм ишлогъ щыхыа! Эу кыыхигъэшыгъэр Правительствэр зычэт Унэм Гоффызыш! Эхэрэм ямызакъоу, зышлоигъо пстэуми ышхэнхэу амал зэря! Эштыр ары.

зэдьрагъаштэу мыш фэдэ псоэлъягэхэм яшын республикэм ипащэ ишүүшлагээ зэрэхэлтыр къыхагъещыгъ, шхапцэм изэтгээпсихан зидахыши. Хэзышыахъагъэхэм, тапкцэ аш еблагъэхэрэм къапэгъюкыщт иофынгэхэмийн къафаргээдэгэх

иофышЭхэми къафельЭуягъэх.
Мы шхапIэр нахьыпэкIэ яIагъэм ычIыпэкIэ агъэпсыжыгъ. ЙкIоцI зэрашIыгъэмкIи, шхынгъю къышаштэхэрэмкIи ар лъэхъяньм диштэу зэтегъэпсихъяагъ, хъкаIэхэм апае хушьхъафыIыгъэу зал хэт. Республиком ишцэх ипсалъе къызэрэщихигъэшгъэу, зышIоигъю пстэури Ѣышхэнэу къырагъэблагъэх. Урамхэу Пионерскэмрэ Советскэмрэ алъэныхъокIэ учIэхъан плъэкIыщт, къызэралуагъэмкIэ, уасэхэр «цахъэхэрэп».

ХЪУТ НЭФСЭМ.

иных, — къык! Игъэтхъыгъ пацэм.

Нэүжым мэфэкI зэхахьэм къекIолагъэхэм АР-м и Президент ыцэкI къафгушуагь, непэ хэхъоныгъэу яIэхэм къащымыкIэу яIофшIэн лъагъэкIотэнэу къафэльзIуагь. Кризисым ильэхъан гъэхъагьэу ашIыгъэхэр лъыхужыныгъэу зэрилтигэрэм джыри зз къыкIигтэхъыжыгь. Предприятием хэхъоныгъэу иIэхэм яIахышIу зэрэхашIыхъагьэм, яIофшIэн чанэн зэрагъэцакIэрэм афэшI АР-м и Президент къызээрэфэрэзэр къызшиIорэ тхыльхэр къызыгигъэхъуухам къаритихъынг.

Джаш фэдэу «Картонтарэм» и ЙоғышІхэм ямэфэкіыкІэ къафгушПуагь ыкІи щытхуу тхылъхэмрэ ахьщэ шІухъафтынхэмрэ къызығафғашъошагъехэм къаритъыгь. Мыекъопэ къэлэ администрацием ишащэу Михаил Черниченкэм. Ежь предприятием иадминистрации ЙоғышІэ анахь чанхэр щытхуу тхылъхэмрэ ахьщэ шІухъафтынхэм-

ХЪУТ Нэфсэм

(Кызылкіелъык Йорэр Іоныгъом и 3-м къыдэккызгъэ номерым им).

Осмэн империер 1923-рээ ильэсүм зэхэзыжь, Тыркуе къэралыгъор шыІэ хуьгъэ. Ашт Іашхъэтет фэхъүгъэр Мустафа Кемаль, Ататюркы-кІэ (тыркухэм ят) зэджэжыгъагъ, джы къызнэсигъэми ашт игуту ашы зыхукІэ, джацІэ тедзэр ары агъефедэрэр. Къэралыгъом ыубытырэ чы-

къахахъэрэм яптыых. Адыгэу Тыркуем щыпсэухэу сэ сыз-
Іуклагъэм сагъэшыгъэ зэфэ-
хьысыжымкіэ, ахэр шып-
къагъэ зыхэль цыфыхы ыкчи
гуклэгъушэх, агухэри зэйу-
хыгъэх.

Тыркуем икчада цыклоу

Тыркуем икъэлэ цыклоу

Пышпый Дуфмышрэ Хъунэго Нэджэтрэ.

гум ипроцент 97-р Азием хэхьэ, процентицыр ары ны! Эп Европэм хальтыгэрэ. 1927-рэ илъесым къышгэжъэжъгаа Тыркуем щыпсэурэ цыфхэм япчагээ фэдиплык! Э нахьбэ хъугъэ, 2005-рэ илъесым нэбгырэ миллион 73-рэ щыпсэоу агъеунэфыг. Ау къэлгээн фае лъэпкэу исхэр зыфэдэхэр къизы! Отыгырэ к! Этхыкыжын ээ нэмы! Эми мыш зэрэчамышигъэр. Ар къизхэк! Йирэм ушъхагаа ил! Апэрэр: Тыркуем щыпсухэрээр зэк! Тыркук! Альтиэнхэр хабзэм инушашохэм аашыгыг. Яг!онэрэр: тыркуу Тыркуе хэгъэгум иссыр, адэр лъэпкхэр зызэхбэхъожык!, ахэм ялтыгъэмэ япчагээ нахь мак! хъущт. Миллион 11-м къышымык! Иу курдхэр мы къэралыгъом исых. Ахэр архы нахь гумэк! Йигуабэ тыркуум къафэзыхыхэрэр. Исых мыш быслыимэн динир зынтэжъыгъэ ермэл миллионырэ ныкъорэ, араб миллионит! Иу, джащ фэдэу джуртихэр, урымхэр, грузинхэр, азербайджанхэр. Темир Кавказым къик! Йигъэ лъэпкъ зэфэшхъяфу исмэ зэк! Эмэ «черкеск!» яджэх, ахэр миллион 13-м къехъух, янахьыбэр адигэх! Мы зигугуу къесшыхэрэ пчагъэхэр Тыркуем фэгъэхыгъэ къэбарэу тарихълэжхэм къатхыхэрэм къаххсхыгъэх, ежь адигэу исмэ къялорэри, тэ тльэгъугъэри зэфэтхысийжыгъэх, километрэ минихым къышымык! Иу къэралыгъо клоцым къизыщыгъуухъэми, мак! Эп тыззгушигъасъэр.

Эрбаа къыблэмк! Э уехэү, Шам къэралыгъом ылъэнэкъок! Э ук!о зыхьук! ѿц, аш щыпсэурэ нэбгырэ мин шъенныкъом щыщэу миниир адигыг. Ахэм къалэм ичып! Э заулэ аубыты, къоджэжыаем афэдэу, зэхэтигхыгъэху азхэсных. Щаир къытпагъохызэ, зидэх тезгъэблэгъагъэхэр Хъунэго Нэджэт, аш ик! Галэу Ермаз, Гъонэжыкъо Нэджэт ык! И Пыщый Дуфмыш. Щаим игугуу къизэрэсшырэм пае тильэпкъэгум э шаик! Э мэф! Тюк! Йирэм зырэм къык! И тахъэк! Гагъэу зыми къызшимыгъэхъунэу сифай. Сыда пом, джащ фэдиз уахътэм нэбгырэ 46-рэ хъурэ купым щыщэу зы нэбгырэ мэлак! Эллагъэу сыхат къекутгъэнэп. Автобусыр къызэрэуцугъэм тетэу тызэрагъэшхэштыр ягъгуу тильэпкъэгъухэр къытпэгъок! Йыщтыгъэх, тызэрагъэрэзштым, гумэк! Йигъо тимы! Энным лъэшэу ана! Э тырагъэтыгъ. Ашк! Э зэк! Э тигъусагъэхэм, зэхэшк! купхэм тафэрэз, нэулас тишгъэу унагъохэу тызхэсигъэхэм тхьяа-гээпсэушо ят! Ожы.

Хэкум къызик! Йыжыгъагъэхэм ыуж охътэ дэхэг! Ае теш! Гагъэми, ашыгъупшагъэп яхьишэ тильэпкъэгъухэм, ятэжхэм къарагъэ! Отэжызэ, ежхэм ар къызэфалотжызэ къахыгъ. 1882-рэ илъесым Балканым ахэр ек! Олжыгъагъэх, аш т! Эк! Иуруу исыхи, 1905-рэ илъесым Тыркуем къэктожыгъэх. Джэмат коир, Хяджэ коир, Къат коир, Козлы Эвернер — ахэм ашыгъ

түшүсөгъэр.
Эрбаа иурамхэм ащыщэү адыгэхэр зыцзызэхсхэм текъолагъ. Іанэри къагъеушгъэу, щай ешъохэшь тильэп-къэгъухэр ѿцыых. Тыркумэ къахахыгъэ шэнэу ар ѿйт — бэрэ щай уешъоныр. Мэфэреным ѿаибжъэм кіэллырысхэу къэбархэр къаIуатэ, гъашIэу къахыырэм къышахъулIэгъэ гъэшиIэгъонхэр агу къагъекъижых, зэрэгъэшхых, нэшIукIэ тэш фэдэ хъакIэу

лы, Эвернер — ахэм ащыпсэухэрэ адыгэхэр зэхэтхэу къызехъажхэм, джыри ащыпэ къэкошыжыгъэгъэхэр Тыркуе къэралыгъом ѿыш ѿышпкэ хъужыгъэхэм фэдэу, мухъаджыркэ мыйдрэхэм къызэряджэштыгъэхэр зэрагъэшIэгъогъагъэр джыкъызынэсигъэми зэращымыгъупшэрэ къытфаIуатэ. «Ся-тэжт ятэ къыIожыгъагъэу къытлтыIэсигъыгъэ къэбар-

ЗЫКЫНЫГЪЭМ

мэ аацыц, къухъэм къызекЮлЭжъхэм, аш зеретЫсихъехэу Кавказыр аацыгъупшэжъыштэу, яІэр зэкІэ къышанэштэу къа-зэрэрайгъагъэр», — ыгу еты-гъеу къытфиІотагъ лъэхъэнэ чыжъэм щыц пычыгъожыеу ыгъашорэр Хъунэго Ермаз.

Марышъ, чэшыр щитхынэу Ермаз иунагьо дэжь тэблэгъагъэшь, льэшэу адигэ Йофым зэрэпылтыр, хэкужьым кыгъэзэжы зэрэшЮигъор, аригупшисыэу чэши мафи зэрэшыЭр кыдгуригъялоу, зэпну имыГэу гүшүйЭхэр къыттыретакьо. Адыгейим зэрэшыГагъэр, ышыхъэрэ иунагьо ри-Иыгъыжышъунхэу аш ЙоффШапИэ горэм зэрэшыльхуугъэр кьеIуатэ. «ЙоффШапИэу кысагъэльгъуугъехэм къакIеклющт лэжьапкIэр ТЭкIу сшомэкIагь, — еIo Ермаз. — Сэсызэсагъэмэ афэдэп, джары кысэхылЭкIыэр. ПсэольшИ Йоффэу сывфэгъэзагъэмкIэ мышц дэгьюо кыншисэгъахьэ, аш фэмидиз дэдэми, срышыИашьунэу ЙоффШапИэ згъотыгъэмэ, зы такъикти семыгупшисыэу Адыгейим сыкъэкЮжыныгьи. Сигупшисыэхэр зыдэзгощырэ адигэ Калэхэу мышц дэсхэм

Хъунэго Ермаз.

сагуры!ожырэп, сшхъэ зэкю-
кыгъэу альтытэ. Арзу щитми,
дунайм ианаахъ чып!э дахэу
сиадыгэ чыгужъ згъотыжы-
мэ, нахырэ насып сифеенэп».

Эрбаа бујж Иверону тиавтобус къызыцуцгүй. МэфишкІэнанах фестивалышхор зызыклишт Афшин пчыжьэп. МыштызылыкIагь адыгэ дунаим зыцIэ шынугъ Хыяткъо Саади. Мэфэ заулекIэ ар тибысымэуйи къычIакIышт, иунэгъо дахеу ишхъэгъусэ, иихъорэльфыхэм, ышнахыкIэ нэйуасэ тафэхъушт, ахэм ядунэ шагъо тыхэтышт, ау аш тэ джыри тышыгъуазэп, джырекIэ тыкъэзэршIэгъ къодый, гущыIэгъу тызэфэхъу. Саади къытфуатэильэс щэкIым къехъугъеу. Адыгэ Хасэм хэтэу зэрэлажьеэр, а уахътэм къыкIоцI адыгэльзепкъыр Тыркуем щымыкIодыжыным фэши ежь ылъэкИкъызэrimыгъэнагъэр, Унэрыкъохэу Раерэ Мирэрэ Тыркуем щынэхэ зэхъум иунэ зэрисигъэхэр, МэшфэншIу Нэдждэт, Едыдж Мэмэт, Чэтэо Ибрахым ыкИи нэмыхIхэу Адыгемим щизэльашIэхэрэз зэриныб-

джэгүүхэр. «Налмэсүмрэ» «Исьламыемрэ» Тыркуем концертийнхээр зыклохэкіэ къезыщэктыхэрэм, анализ къатезыгъэтхэрэм Саади зэрэштырын нэужым тшІэжыгъэ. Ахэм язакьоп, Адыгейм ыкІи Къэбэртэе-Балъкъар республикэхэм арыкІырэ адыгэхэу. Тыркуем ихъанэу хъугъэ нэбгырэ пчъагъэмэ дахэу къапзгъоюгъ, ихъекІагъэх, зымишгъекІагъэхэн. Тыркуем иснэмыкІ адыгэмэ анахь байкІэ араБ аш фэдэуи зыкІэпсэурэр, адыгэгү шыыпкъэ илэшь, иснэмыкІзу зекІоныр зыфидэжынрэпышь ары. Тэ тизекІо Йоффхэми ар чанэу къахэлажъэ, шъабэу гущыІээ, тигумэктыхъохэм къакІэупчІээ зындеекІокы.

Иверону тышыңыңкің Тырку-
ем щыпсұруға адыгемэ дәгүй-
дәдәу ашЫрә ордың Иәпәла-
сұу Гюлжан Алтан. Адыгә
льекъуаңызға аш иләр Таймәз.
Фольклорымкің дунәе фести-
валәу Мыекъуапұ шызындаш-
гыагъеми ар хәләжъегъагъ. Аф-
шин щыщыми, Стамбул дәс,
консерваториер къыуыхыгъ.
Оркестр ңықың зәхишагъеу
бзэ зәфәшъхәфхәмкің орд-
хәр къелөх. Ар исәнхәвату м-
лажъэ. КъыкІельтықІорә чыләу
Рихъанлы ар къебләгъещт, аш-
ыуж фестивалышкоу Афшин
щыкІоцтыми ордыбы қызы-
щиңшылт. Шыныпкъэ дәдәмкің
аш иорәд къеңуакің узедәңуакің
къыбүрәң мәкъэ лъеш зәри-
Іэр, ежымы сәнаушыгъэ ин-
зэрәхъельшыр.

Сирием пблагаъу къушъэз джашъохэу, тыжынышъо-ежьашъоу къэльагъохэрэм адэжъ щыс адигэ къудажу Ри-хъанлы тыкъесыгъ. Израиль итадигэ чылэм фэдэу, ежъ адигэу дэсхэр РихъаныекІэ ащ еджэх. Къоджэ зэкіужьэу, нахыбыз-рэмкІэ къатитю зэтет унхэрэздэтым адигэ унэгъуишъэм къехъу дэс, ащ нахыбы хъущтыгъе шъхъае, къалэм зызыгъэзжыгъэхэр мымакІэу къахъекІыгъэх. Рихъанлы зыдэщыс чылпІем ифэмэ-бжымэ къытирихъагъэкІе енэгүягъо, итеплъэкІе араб хэгъэгухэм арыт псэупІэхэм нахъ афэдэ хъугъэ. Чыгэу къышыкырыэри макІэ, нэплъэгъум къыридзэхэрэри цыкІух. Гъэмафэрэ фэбэ дэдэ мэхъу, тэ тыкъызыщыкІогъэ уахътэми жъоркъ дэдэу щытугъ, чэщими къеучьыИэта-

Хъатъо Саади.

гъэштыгъэп, щыпсэухэрэм кызыэрэтауагъэмкіэ, мэзиц — мэзиплым къыктоцт къещхэу зэ ныІэп кызыэрэхэкіырэр, псыхъожьеу чылэбгъумкіэ речъекіыщтыгъэри бэшлагъэу игүушыкыІыжыгь. Псэу зашьохэрэр зэкіэ къащэфы нахь, краныр Гупхынышь, аш къичырэм уешъонэу щытэп. Псымкіэ Тыркуем гумэкыыгью-шхохэр зэрэцышхэр тыкъэты-фэ кыздгурыйагъ, чыпіэ заул ныІэп тызэрихыылагъэр псы къабзэ язэу, къащэфыгъэпсыкіэ щымыІэхэу. Арэу щытми, а гумэкыыгью тэкүхэр аш фэдизэу къяхыльэкіыхэрэп, сыда плом э ящилагкіэ дэгъу, зэтегъэ-псыхъагъэх. Шапсыгъэ унэгъю заулзу Баджэхэмрэ Коблыхэм-рэ зыхэпхыжыкіэ, адэр дэсхэр зэкіэ абдзахэх. Ахэр: Апышых, Хъаткьюх, Гъонэжыкьюх, Клуашых, Джэнчэтэх, Даурых, Хъэпакіэх, Хъоктооных, Тхагъох, Мэндэшух, Быжых, Абидэх, Гъышых, Мэрэтыкьюх, Псыбланэх.

Мы чылэм щыщ адыгэ Йоғ-
хэм чануу зэрапыльымкээ зэ-
льяшІагъэ хъугъэ МэшфэшІу
Нэдждэтэү хэкум къэзыгъээз-
жыгъэр. Ащигугъу дахэу
икъоджэ гупсэ щашы, льйтэ-
ныгъэшхо кыфашы.

Абдзэх унагьоу Апыц Мэмэт бысым къытфэхъугъ. Ишъхъэгъусэу Мэдихъанрэ ежырырэ зы пшъешъэжъые зэдапу. Мэмэт Сирием щеджагъ, аш бэрэ исыгъ, нэужым Германием Ѣылэжъагъ. Адыгабзэр дэгъоу ешIэ, джащ фэдэу тыркубзэри, арапыбзэри, нэмыцыбзэри ешIэх. Ильэс тIокIитIурэ тфырэ ыныбжъеу пенсиею Iуагъэ. А ныбжъым итыхэу пенсие Тыркуем Ѣыклющтыгъэх, джы ильэсипшIыкIэ нахь гужуагъеу кIонхэу хабзэм къафыхигъэхъожыгъ, сыда Помэ IофишIэпIэ чышIэр нахыбы б хуугъэ, зышIэн амыгъотижыным тещыныхъагъэх.

Адыгэ шэн-хабзэмэ атетэү щылэгъэ нэжь-Гужъхэр нахь ма-кэ мэхъухэми, ахэм узаукээрэм, къягуатэрэмэ уазыхэда-локэ, дунээ шъхъаф ухэфагъэм фэдэу, тэ тызыщымыгъозэжь адыгэ хэгъэгум тыхэтэу къыт-щэхъу. Мы чылэм щыц адигэ нюо цыкло ильэс тёлокцирыэ пишыкутфырэ зыныбжъеу гу-щылэгъу тызыфхэхъугъэм ижэ-бзэ дахэ, исэмэркъеу шъабэ

уздэйүкээ, ынэгү
зэйухыгъэу шүм
инурэ къызыкІэ-
щирэм узелтывы-
кІэ дунэе шагь-
гом ухешэ, ифэ-
багъэ къыпльэ-
Іэсы. Нат Назбие
ята Тыгъужьмэ,
янэ Цэймэ ачы-
щых. Аш пшъэ-
шьищирэ кІэ-
литүрэ ышүгъях,
ылэжыгъях, зэ-
кІэри дэкүагъях,
къащаагъ, ахэр
зэбгырыкыгъях,
къуаджэм къы-
дыдэсир Гъыш-
мэ яныс, ыцІэр

ЕКІУРЭ ГЬОГҮ

**Джабгъумкэ къебгъэжъэнышъ, ятлонэрэр
Гульджан Алтан.**

Айнур. «ШъукъызхэкІыгъээр рэхъатха? — кыкIеупчIэ ти-къебар Назбие. — Тхъам пса-уныгъэ къарет, ахэр псаухэмэ шьори шутхъэжбышт. Лъэш дэдэу ситуап хъутгъэ шъузэрэс-льэгъэугъэр. «Утлумэ уз, узымэ ущымыг IапкI» Ауагъ адыгэ-мэ, нахь тизэрэгъотыжъэу, на-хыбэ тизэрхъурээр зидэтшIэж-жы хъумэ, адыгэр кIодынэн. Сянэжь ренэу къысиIоштыгъэ: «Тыркумэ захэштумыгъэ-кIуакI, къышъокIужьыщт зэ-ман, хэтмэ шъуащиц ало-нышь къышъоупчIыжьын-хэу. Шъузющыр шъумы-шIэжжы хъумэ, шъу-адыгэжжэп». Джы ма-рышь, шъукъекIуагъ, тизщицымкIэ шъу-къытэупчIы, чыжъэу сянэжь пльэгъагъэ, тэ къыдгурыIоштыгъэп нахькIэ. Сягэ илъесибл ыныбжыгъэр Кав-казым къыздырашы-жы мышь къызашэжжым.

*Дунаим тыкъы-
техъуагъэмэ,
Хэта ар зищыкIагъэр?
Пыхъуажъхэр бэу къытхэкIыгъэмэ,
Сыда тызыкIемкIагъэр?
СиIошь мэхъу, къэкIошт зэманым —
Тильэткъи зиIэтыхъсын.
СиIошь мэхъу, къэкIошт зэманым —
Адыгэм зиушхужъсын.
ЗыкъашIэжъыщт тикъушхъэмэ,
Шъхьащи къытфашIыжъыщт.
Уахътэм ишъюоф ууцпIемэ,
Тыгъэр къащенсы-
жъыщт!*

сышъухэсү сшIoигьу, сышъу-
фэзээшыгь» кызыреJожым,
«хъау, нынэ, укIожын фай,
иккущт узэрээшыIагъэр» риJо-
жыгъагь. «Сянэ сиунэ сыре-
фыжы, шу сильэгъужырэп»
ыIуи сышпхъу зэгъым, тянэ
ащ зэрэдэгүшцIэгъэгъэ шык-
кIэр сышгъупшэжирэп: «А си-
пшпшашь, мыш укышихъу-
гъэмий, уиххадэ зырахыжы-
штиж ууххаджамо яш». Тыг-

Рихъанлы итепъ.

Тауж къыкырэмэ зи къафы-
щытымынэжыштымэ, зэкэри
хъаулыеба, пкіэнчъэба тызэ-
рәштылагъэр?! Шэн-хабзэу тэ-
чіэтынагъэр бэдэд, сикіал. Ны-
чэпэ унэм къырацгъэ нысэм,
пчэлдүжым тышасэ зарегъя-

шыгъэгъупш къыуасIорэп, ау
узхэхъагъэм шIу зягъельэгъу,
загурыгъяIу, ахэр сэц нахъ
къышхъэпэцтых, мафэ къэ-
си укъэмыйкIу, зыкъямыгъэц
зэпыт». Сэ сипштышъэхэр зы-
дакIохэми, джа гущыIэ дэдэхэр
арых ясIуагъэхэр. Адэ уигу-
псэхэр пльэгъунхэу уфэещт,
уафээшшуи, уафалIзуи хъущт.
Ащ фэшI тыщмэ адэжь учэу,
укиччэжьэу узытеуцорэм унэ-
гъо зэIэгъэхъаныр къыххъан
ыльтэкIынит»

— Ош фэдэ къэбэрЮтэ Йазэ
джыри тырихыыллагъэп тэ,
Назбие къыІуатэрэр гуапэ
щыхъугъэу къеIo шГэнгъэ-
лэжъэу Бырсыр Батырбай. —
Адэ адигэ гущыІэжъэу «Пхъур
тыщасэ къызыклоkІэ, мыжъо
хъураеми зегъэбыльыжбы»
зэрауагъэм сыда къепЮлІэ-
щтыр?

— Пхъур къызыкIоқIе Іальмэкъым изэу къехы, къыхыгъэм нахыбы еօгъехыжы, — щыхиз сэмэркъез джэуапыр къетыжы Тыгъужъэм япхъу. — Мафэ горэм сяте щагум къызыдэхъажым, сянэзыфигъэзагь: «Мы мыжъошъхъал цыкIур гъебыль, зыгорэ къыкIеүпчIэмэ тиІеп Йори eIу». «Арэп, уижъышхъэм делэ ухъужыгъа, ащ фэдэ шэн егъашIи пхэлъыгъеп, сыда мыкъапIохэрэр?» — Сянэ къыгурыйаугъэм сяте зыкIеүпIа-
рэр. «А штыгу, пхъур тыща-
сэ къэкIощт, джа шъхъал
цыкIур зильэгъукIе
ыхыни кIожыщт»
къыриложыгъагь. Зэ-
риIаугъэм фэдэ къабзэу, сышпхъу на-
хыжь зышыкIожыщтим шъхъал цыкIум
къыкIеүлъеIугь. «Зэгу-
рыIохэр, зэзэгъыхэу шэ-
рэIэхэри, зекIэри арэхь

рэгжээр, соктой тэрээр
фаем» Ыуу, сянэ ар ри-
тыгъагь сяте хъуштыр кыы-
зэришлагъэр ыгъэшлэгъожы-
зэ. Адьгэмэ шэн гъэшлэгъон-
хэр ахэлъыгъэх, джыри ахэм
ащыщхэр къахэфэх. Сяте кыы-
лотэжкыщтыгъэ, Тыркуем къи-
хъажыгъэх къодьеу, джыри
унэ тэрээс ямыгэу мыжко хъу-
рэешхом ычлэгт зэрэчлэсигъэ-
хэр. Джыри цыкцугъэба, ыпэ-
кцэ кызыэрэсцугъэу, ильсиси-
блым итыгъ. Үцээсэй-
зунашхъэм дидзыенэу рацуагъ-
шихээ. Унашхъэм цэвтийн

тыдэкИи мыжьюу зычIэсхэр хурай. «Унэм» ишхъэшыгу ипльэу щиты зэхъум сянэжь кыригъаг унашхъэр темылыми, цэр дидзыэмэ зэрэхъщыр, унэри бэ темышшэу зэрашыщтыр, ящыакИи нахышшу зэрэхъужыщтыр. Къиньбэ альэгъугъеми тя-тэж-тияжъэм хымэ хэгъэгоу тыкыиздэкЮжыгъэм зыщагъэпытэжыгъ, лъэкIышхохэр ялэ хъужыгъэ.

— Адэ адыгэ нысащэм хехъухъэштыгъэ къэбар гъэш! Эгъон горэ угу къэкыжьа?

— Нысэцэ джэгүхэр гье-шИгъон дэдагъях. КIэлэмрэ пшъаштэмрэ зэфаеху, ау янэ-ятэхэм къэзэрэшэнхэр къафамыд зыхбукIэ, кIалэм пшъаштэр ыхыщтыгъе, яхылхэм арищалIештыгъэ. Нэужым, ны-тихэмий «къахыжыгъя дахэ щыIеп» алоу хьугъэм къызуецуалIехэкIэ, адигэ цыехэр ашыгъяу адигэ биракхэр аIыгъхэу, шуу зэтгээпсыхъагъэм нысэр ква-

цыпхыр зыңылайыр. Мэлымэ атырахырэ цыр аукъэбзы- жыщтыгъэ, агъэгъушы- щтыгъэ, ажыщтыгъэ, хызыр кытфашыти кытатыштыгъэ. Аш тетысыләти, зэгъунэгъу пшъашъэхэмкіә цыр Иәкіә тыджащтыгъэ, цы лъепәдхэр, джанәдхэр, гъончәдже- хэр хәтишыкыныштыгъэ. Сиятэ зы чәщым къыкынды зы гъончәдж фәсүдәу хүштыхыгъэ, ос- тыгъэ нәшшүм сыйкіәльыры- сау, чылем сирикынэз. «А си- нау, сыйд пае нычәпә реным ушысыгъ, къин зәбгъельэгъу- жыгъ?» Ылоу сиятэ къызыси- Йорэм, «а тат, адэ сыйысын, а къин тәкілоу слъегъущым пае чыбылә уләу ухәзгъетына» еслюжыщтыгъэ.

Адыгэ нью цыкIум шъэф имыIэу, шъыпкъагъэрэ фэба-
гъэрэ хэлъхэу, игуцыIэ пэпч
гъэшIуабзэм фэдэу игукъэ-
кIыжхэр къытфIуатэшты-
гъэ. Сэри сыгу къэкIыжыгъ
ильэс тюкIым къехъкуIэ уз-
кIэбэжьмэ сянэж джащ фэ-
дэ къэбархэр къызэрэсфиула-

Нат Назбиерэ аш ившаашъэу Айнурээрэ.

щэжьыштыгъэ адыгэ пшынэм ымакъэ чылэр кызылэльгъаджээ. Е-о-ой, ащ фэдэ нысащи, а лъэхъаным ашынтыгъэ джэгум фэди джы щы-Іэжхэп. КъэсэнІэжы, къызщащэгъэ мафэм тэфэу, ыцын-пэ уубытым эудэклоштым фэдэу оцхышхо къещхы зыхъукІэ, кыщ машлом зэрэ-кІэпшэхэр щыдьбжыр унэм къярахты, псыр нахыбызу зыщызечъэр чыпіэм зэрэ-щычадзыштыгъэр. Арэущтэу зашырэм үүж оцхыр щигъэтинэу ежэштыгъэх, щигъэтэу къыхэкыщтыгъэ, зэтэфэнтигъекІэ енэгүягъо. Шэн-хабзэу тхээзыжырэмэ ащицба зэлжэхмыхъаныри, адыгэхэм акъыл ямыІекІэ ар-къаупушысыгъягъэп. Адыгэ-мэ язакъоп, ащ фэдэ шэнхэр нэмийкІ лъэпкъхэми яплэз-гүлІэштих. Сэ ильэсичым къыклоц сипчи сигуаши зяз-гээльэгъугъэп ыкИи садэгү-щылагъэп. Ау ащ пае къэмьнэу унэм иль фэло-фашІэхэр зэкІэ згъэцакІэштыгъэ. Сэ зыгорэм сыйфэбгээсжынэу щытыгъэп сыйзыдэком. Пцэрхъаныри, хъёныри, нэмийкІ Йоффхэри сигуапэу згъэцакІэштигъэ. Ала та тизаманба-

тэштүгэхээр. Тхъам джэнэт ляппэр кырет, ежьири Тыгъужьэм япхуугъэшь, Назбие сизэрдуклагъэр кыифэсюотжыгъэм льешэу ар гушлоныгъи, голп дэдэ щыхъуныгъи. Аш Нэндах тэ тызэрежштагъэр, нэмыкыцэ ийэми ныбжыи тегупшисэгъагъэп, тыкызыихъугъэм кыщегъэжагъэу а цэр ары зэхэтхыгъэри. Ау нэужым, ины тызэхъум, зэрэ Фатимэтыр тшлэжьигъагъэ. Сятэ, аш ыш-ышыпхуухэр ыпшүхэ зэхъум цы джанэхэр зэрафиштыгъэр, Назбие кызыэриуагъэм фэдэу, остыгъэ нэшьум кэлтэрийсэу... Нэф къэшымэ пщэрыхъянам Йошибэныри къыкэлльякложьэу, сыхат токыре пллырэу чэц-зымафэм ильир фимижкою. Тхъэжьигъэ зи тхэтэп, Тыркуем иккыжьыгъи, хэзкүм къинагъи, ау а къинигъохэр зэпачыштугъех, дунээ жъалымэу тызхэтэм зыхагъэклидэжьигъэп, арышь, тинеуширэ мафэ ашкэл ахэм льэпсэ пытэ фашыгь. Тыгъэпс нурэм пэжьуужырэ гьогу дахэр къынтыгыцаа.

ДЭРБЭ Тимур.
(Джынын, кызын, Йадын, Йашын)

Газетеджэхэм ягумэкІхэр кыратыкыых

Коллектив зэгурьожьыр

Іофшэнным ылъапс

Іофшэнным гухахъо хагъуатэу творческэу пэгъокынхэм ычыпІекэ колективым хэтхэр зым зыр лъеплэе, лъепаорэрэм дэінхэм ычыпІекэ, тегункіх, мыскъаре е кіэнеклаиль ашы. ІофшапІекэм аутхэр нахъ дэгъумрэ нахъ чанымрэ язэрмыйгашІэу нэбгүнджикэ зэфычІеплых, уапашхъо щыхыцЫшьор кызыщтырагъаозэ, плъапсэ къетІэх, уакыб къебгъа зэмэ — пащэм ыпашхъэ ущаубы, уимылажъэу, къаугупшысыгъэу кыуаІолІещтыр бэ.

Е-е-е, цыф цыкІу, адигэ цыкІу! Тыда уздачъэрэр, съда гуягъукэ узфаачъэрэр??

Ари лъепкэ мытшыжь тышышигъэр, непи тышышигъэр...

Ары, сидигъу колектив зэгурьожьым нахъшу щыІэп. Аш фэдэ купым, зэрху хабзэу, Иофи лъекуатэ, гъэхъагъэу ышырэри нахъб. Хаулыуе адигэмэ «узкъотмэ ульэш» агуягъэп нына. Зыщисе къесхын. Къэлэшхо горэм иофишэнкізычишомбгъугъэу адигэ кіалэ дэсигъ. Ильепкэгъоу еуалэхэрэм къадеінныр ишэнигъ. Искладэу гъомылэххээ зэфрешхъафхэр зычІэлъым иинана-

гъэ гъунэ имыІэм фэдагъ. Ау гъэшІэгъонир, зы адигэ Іофшіз закуу аш чэтыгъэп.

— Адам (цээр зэблэхъугъэ) мы складышхом уильэпкэгъу горэ зэрчІэмийтири шишотэрэзэ?

— Еупчыгъи инибджэгъу. Адам щыхыцЫгъэ, етланэ кыытагъ:

— Адигиту мыш тызэдычэфэн шишошы?

Етланэ кыытагъи гъэр кыытагъ:

— Сэри сиғягъ сильепкэгъумэ сишигъээр горэ язгъэкыну. Нэбгырэ зыщышил штагъэ, нахъби сищэнэу гухэль сиагъ, ау а ІофшапІэ зэстыгъэхэр чэгъ-чэлкіэ слъапсэ къетІэхэу рагъэжъагъ. Къебарайр кызынагъэсигъыгъ, елбэтуу сильепкэгъухэри гуягъэхъо фае хтугъэ...

Шыпкээр поштгэмэ, сэ колективыбэмэ сахэхъагъ, салу-кіагъ, садэгүшыгагъ, салын-плъагъ. Къэлэгъэн фаер, зэгурьожьхэу, адигэмэ зэралоу «зыч-зычгъо», «зым кышызырэр адрам кыштэжъэу» узукІэштыр макі.

Етланы Іофшіэн щымыІэм цыфхэм язэфыщтыкІэхэр зэблихъугъэх, аш даклоуи штугъоними ыкгуачэ къаххъуагъ, зиІэтигъ, зиушомбгъугъ.

Е-е-е, адигэ цыкІу! Съда

зэтетхырэр, съда тфэмыгоши-рэр?! Тильэпкэ зезымыгъэущхурэри зыкъезымыгъэти-рэри джары??

Тежкугъэгупшысэба, псай-нагъ щыІэжъэп — инфарктымрэ инсультымрэ, ахэм жымыгъотымрэ адигэмэ зы-цикырамыИорэ узыжъимрэ адыхэтхэу, лъепкыр аткуюадэ. Ахэм ныбжыкІхэмкі узы хуягъэ аркымрэ наркомани-емрэ къызаххъажыхэкі, съда обществэр, лъепкыр зы-цикыгъынхэу къанэрэр? Кіэллекі тхъапша аркым ыпкъ кыкыкыкІэ тикуаджэмэ, тица-лэмэ адэкІодыкыгъэр, джыри адэкІодыкыгъэр??

Зэпэзырыз зытшыгъэу тыда тыздачъэрэр, съда тызфа-чъэрэр?

Гукъау нахъ мышЭми, унэгъю клоц ешъоным зиушом-бгъугъ: зэшхэр, тымрэ икІалэхэмрэ зы Іанэ зэдьтэфагъэх, бзыльгыгъэхэри ахэм къаххъанхэм ишынагъ щыІ. Аш нэхъончнагъэри къыздиҳыгъ.

Къуаджэ пэччь ешъуакІохэр бэу адэсхэ хуягъэ. Уегупши-пэмэ, ахэм ашыщхэм угу ягъу, ахэр зэкіэри яакылкИ ягъэ-сэнгъекИ зэфэдэхэр, зэфэдэ зытшыхэрэр аркыр ары. Ахэр уахътэу чъэрэм кызынхидзыгъхэу, щыІенгъэм ячэ ще-

тшысэхыгъэхэр арых. Мыхэм ашыщыбэм, ыпкіэ кызыэрэс-Іуагъэу, ашшъэрэ гъэсэнгъэхэр яІэх, зэрызхэри Іофшэнным лъыбэнагъэх, ау амал агъоты-гъэп, зыхагъэхъагъэх, зыкІэ-рагъэхъагъэх. ХэкыпІэ за-мымгъотым аркь ешъоным зы-ратыгъ, ехъхэм зэралоу, «ягукъау ялгузи бэшэрэбым ралъхъа...

Ау маф къэс узэшьошт аркым икъэгъотын (етланы лэжапкіэ умышІэу) псынкагъон. Аш тигъонир къыхэкы. Джырэ тигъуакІохэм зэтыгъошт-хэмкИ къатыгъуштымкИ зэхэдэ яІэп, къаІекІахъэрэр акъузы, зэкъуадзэ — чэмэ, шкІэ, мэлы, тхъачэты, аужыпкъэм чэтми анэсигъэу атыгъушь, аркь уасэ ашы, рашиб...

Къыфэдгъэзжэйн джы кол-лективхэм яофишакІэ. Коллек-тивыр эзкотэу Іофишэнкіэ. Ишхъэтиетым мэхъанэнхо и. Ишхъэтиетым иофишакІо куп «псаунгъэм ижыкъабз» (здравая атмосфера) шхъа-щтын фае. АшкІэ дэубэ-да-шхэхэу, непэ уиІэнатІэ утеты-фэ «лъэгүкІтын» зыкъыпфэ-зышІэу, бзэгу къынфэзыхъеу колективым хэтхэм уафса-кын фае, ахэм уядэуи ху-щтэп. О уиакылкІэ, уигулты-тэкІэ (шыпкъэ, колективыр

упчІэжъэгъузыщын фэе уахъти къыхэкышт, шыуххи хууцтэп) уиІофшіэн бгъэ-псын, бгъэцжкІэн фае. ІэнатІэ-зехъэ тхъапша аш фэдэу дэу-бэдашхэмэ яхъытыу ифагъэр!

Колхоз тхъаматэу тетигъээ-лым ишхъэгъусэ гушигъэтуу сизифэхъум кыытагъагъ:

— Гъогу къысэзымытэу, хъалыгъу агъажъэмэ, мэлы, тхъачэты е шкІэ аукымлэгъэкІэ «Іахъэгъу» тызышы-и-шытгъэхэм, шхъэгъусэр и-энатІэ зытекыжым, аужыпкъэм сэлам кысахыкъыщты-гъэп, самытэгъэбурэм фэдэу зашыти, блэкІыштгъэх. Ар лъяшэу гукъао сщихъуягъарь.

Ары, щыІэх цыфхэр (ана-хъэу джырэ тильэхъан) ІэнатІэ зиІэр шъэогъу ашІэу, къемыджахъэхэм (кло къа-Іо ар къызэришІэштыгъэр) унагъом мэфкІ горэ ильхэмэ шуухафтынхэр кыІекІэ-тэкоу къекуалІэу, «къашуи-хъэу», ау ІэнатІэр имыІэжь зыхъкІэ, «гу кышламытэу» блэкІыштых.

Хэтрэ ИшхъэтиеткИ кол-лективыр бгъэдэІоным, дэгъюо Іофи бгъэшІэнным, уз-гурьоу уздулэжъэным мэхъанэнхо и. Ар зыфэгъэца-кІэрэр лъыкІотэшт, иофи кІэлэшт.

Зыгорэм машэ фэзытЫ-рэри, а машэу ытЫрэм ифэ-жыщт.

Адигэ тІэкІоу къэнагъэхэм тэзэгурьоу, тээ зэкІэдзагъэу тэзэдэжъуягъэпсэу!

Кызыщыхъугъэр ыгъэлъэпІагъ

Къумпыл Къадырбэч кытхэтэгъэмэ ыныбжь ильэс 75-рэ хъущтыгъэ

Поэтыр кызытхэмитыжыр бэ-шагъэми, къоджэдэсхэм сидигъуи ашыгъупшагъэп. Къумпыл Къадырбэч адигэ литературам я 60-рэ ильэхэм адэж кыххъагъ, поэзием лъялэ шытэ щидыгъ, тиадыгэ литературу хъянонгъэхэр фэзшыгъэмэ зыкІэ ашыц. Ар къуаджэу Улапэ кыгъщыхъугъ, щапуагъ, усэ тхъыныр щыригъэжъагъ. ИкъуаджкІэ шульэгъоу иер иусэхэм къащиотагъ.

Сикъуаджэ тес бгы мыльагэм, Псыхъоу Лабо аш иЭдэжабгъоу. Сэмгубгъоу губгъо бгъэгу дахэм, ЩылэжъакІоу, щымычэц жсуагъоу...

(«КъэсэкІухъэ си Улэпэ жээгъур»)

... Тыблэгъэгъэп укытэмитэу, «А, сицЫкІу» — укытэмитэдэжэу. Пкъо анахыжъэу уикІэс

МутІэу Нэпцишхор тфэмыгъэгъукІэу.. «Мысырхъан»

Шы шилдээлІэжъэу ижъэр лъэхъаным. Эз щашЫгъагъэу кыыднэсигъыжъэм Уфэдэкъабзэу, углу зэлъагъэм Гүгъэр иУсэу, ухэт о жысигъом...

(«Цыгъуанэмэ яныюжъ»)

Дунаим цыф тетэп ны-тыхэр шу-ымыльэгъоу, ымыгъэлъапІэу, ау уса-

кІохэр ахэм ашъхадекіх, ным, тым усэ шлагъохэр афатхых.

Поэтыр тым иешшагъэ икъукІэ зэхихэйн ытъэкыгъэп, ежъ сабыизэ заом имашо ар хэлодагъ. Арии фае ятэ фэгъэхъыгъэу Къадырбэч усабэ зыкИхъагъэр:

Макъ горэ сэ ренэу кысэдже:

— ДэкІ о губгъом, зыщылтыхъ о губгъом.

СыкІуагъ губгъом, сеупчыгъ сэ губгъом:

— КъэошІэжъя сята ишылкІэ?

— Сыгъушиштэн ныбжыи ишүжъимтІу,

Сыдэж зэхэуІагъэу аш ыИимІу.

Дэжэ нэс схэлъэу ахэр сэ кыс- шиИошы,

Уята игугъу бэрэ, бэрэ сэшыы...

(«Сята исурэт»)

... Сисабыигъо сяти, сишинахы- жыи

Сэ бэрэ, бэрэ сафээцигъ.

Къагъээжъыгъэп сяти, сишина-

хынжыи, Сихэгъэгү клаас кыгъээжъыгъ.

(«Маим ибгъу»)

УсакІом тынчээ зытшыгъэ заом нэл-рехы, ар сумысы.

Ным фэгъэхъыгъэ усэхэр осым фэ-дэу къабзэх, шыбэх, псыкъефх макъэр, бжыххэх тхъэпэ Иушээшээ макъэхэр акІэтэу кыышишошы.

Тян, остыгъэр кысфыхъэгъан, Зэгорэм зэрашІэштыгъэу, БлэкІыгъэм гукІэ зестыгъэу Сызхэтыр уикІэлэгъу лъэхъан...

(«Тян, остыгъэр кысфыхъэгъан»)

Фэпицерыхъ, тян, тыгъэм,

Фэпицерыхъ.

Пчэдэжышихэм щыщи

Фэсэгъэх...

(«Фэпицерыхъ тян, тыгъэм!»)

Къадырбэч еджалпІэм клоныр икІэсагъ, литкружокым ныбджэгъуныгъэ-шхо дыригъагъ. КІэлэдэжакІохэу лит-кружокым хэтхэм атхыгъэ усэхэм шо-гүэшІэгъюнэу ядэштэгъэ, ахэм ашыщ-хэм ИшпІэгъу аригъэгъотыщтэгъэ. Анахъэу икІэсагъэр кІэлэгъу лъэс гъо-гухэм атханыр, ахэр икІэрэкиІэу кы-пльханыр ары:

... КІэлэцІыкІумэ ябгы къечэхъыІэ

Дэжэ сехишиш сэ шыофым си-

хъашт.

Тинахыжъхэм якъамылы хыпІэу

Улэ жээгъум лъапцІэу сидэхъашт...

(«КъэсэкІухъэ си Улэпэ жээгъур»)

УсакІом къоджэдэсхэр шу ытъэгъ-щыгъэх, ахэм ауукІэнныр гушуагъоу зыфильгъэжъыштэгъэ. Джащ фэдэ къабзэх, къоджэдэсхэр Къадырбэч, ячылэ клаалэм, кыпэгъоу Іаштгыгъэх, гушыІэгъу кыфэхъуштэгъэх, упчІэ-жъэгъу ашыщтэгъ.

Гээзетеджэм игумэк!

Уисэнэхъат умыуушхъаку

Цыф зэфыщтыкIэхэм, зэдэлэж-зэгурлыжынгъэм анахьэу сакытегушыIэ споигъу. Сымэджэ гумэкIыгъом тыхэтэу, къудажэмкэ нэбгырэ заулэ тыхьюу тирайон сымэджэш тычIафэу хүгъэ. Сымэджэштым пынкIэр, пчагъэрэ «ИэпIыгъу пынкIэр» кызылафамыщагы тхэтигъэп. Альэкырэ кытфашIагъ, Алахъэм гъашIэ къарет. Ау яшIаугъуу кытэкIырээр икъурепти, нахкуюу кытгээзэнхэу сымэджэштым тащагъ. Бэ пчагъэм итэу кызыкIэстхырээр адыгэ бзыльфыгъишэу, Адэмий тикигъэхэу, тазэрихылIэгъягъэхэш ары.

Сэ бэрэсэхшо пчэдыхжым сызгъэгъольышт Iазэм зыIузгъягъ, сиумкIэр фэс-Иотэнэу игъо сиримыгъафэу, сипенсие зызынко зесэтым сигъэгъольыгъ. Ушылыштээ къеблаг! Угушиштээ урихылIагъ! Ау гур?! КысашылIэнэу кысифихыгъэхэр зэрагъэцкIэштхэ Иэзэгъу уцхэр медсестрахэм «тиIэп» ало. Врачэу сызгъэгъольыгъэу, «щэдэгъоужым сыкычIэхъашт» зыIаугъэр щыIэп, къекIаугъэп. Врачам ынаIэ кыстыригъэтынэу, дахэу есIаугъэм (кууальхъем) сицыгутгы, кло, арти джы мы аужырэ ильэсбээм зэрэтишIэрээр, кIалзу сицыщагырэ къестIупшыжыгъ. Аш къикIын зэрэшмыIэр къизгүрлиугъэу, ильэс 15 горекIэ узекIэлбэжьмэ сымэджэшхэм ачIэтигъэ врачхэу кытэIаэштгэгъэхэр пкIыхыэпIэ дэгъухэу сиуу къекIыгъыгъэх. Бэрэ Иэзэгъу кытфэхъуугъэх, къин чыпIэм кыддэгүйштгэхэ. Цыфыгъэм фэгъесагъэхэу, тэри ахэр зыщапIугъэ льэхъаным тиныхыкIэу тицкыхиубытагъэу, кыткIэхъуухэрэ кIелцIыкIухэм япIун тльэгъуугъэу, зэхэтхыгъэ гъесэнгъэмкэ дгэгъуазэхэу тицкIагъ. ШыкIэ тэрэзэм уфагъесагъэу, ори ашкIэ бгъесэжыгъэхэу, ау жмын хэмий чапычыр къихэзыфынэу фаяхэм ялэ къэрарым укызыланфакIэр, уикIинихыагъухэр хыльэ мэхъух.

МэкIэ цыкIоу гу кызыIэпIысшыхы, сицушынжызэ, медсестра шхьайэм секIолIагъ. СиумкIэ еслотагъ. Уцэу ыпкIэ кызэрэсIаэштгэгъэхэу сиIэхэрэр есIаугъэх. ЗэкIэ аш къисфыритхыкIыгъэхэр дежуринэ врачам езгэлэгъуугъэх, къисашIылIэн фаяхэр къисфитхынхэу сельэIугъ. Пшэшэе ныбжыкIэм сильэIю хэмийлэу кысифгэцкIагъ. Сестрахэм къафэзгэзэжы, тхапэхэр ястыжыгъэх, ашIэнэу къатефэрэри агъэцкIагъ.

Ары, мы зыцIэ къесымыIо-гъэх нэбгырэхэм сэ сильэIу кысфагъэцкIагъ. Ау сымаджэу, зыщхъэ иоф зезымыфэжыштэу щыльым сида къехъулIэштэу?! Хэта анахмысэр? Ар хэти кыгурлыгъэуу сэлльтэ.

Бэрэсэхшом сицыгъэгъольыгъэ врачэу «къисэIаэзкIэ» зыльтырэр гъубдж пчэдыхжым туйуплэкIоу елошь, садэж кычIэхъэ. Аппаратыр кышти, сиуу къедIугъ, давлениер кышиныу фэгъ. «Сиуу укызедIум зэхэпхыгъэр къисалу», — сэло. «Есть изменения возрастного характера, а так ничего страшного и кардиограмма неплохая, инфаркта нет».

Сэри есIожы:

— Инфаркт сэхъуфэкIэ укысэжэнэу аргыа? Сида бэрэсэхшо мафэм ар зыкIэмыгъэунфыгъэр? Шэмбэтхуумафэхэм укызэрэмийштэу ошIэмэ, сида сицыкIагъэхэмкэ укызкIыдемийштэу? Блыгэми укыкIуагъэп. Сиуу укызедIуми изытэшIоржыштэу. СицыкIагъэхэмкэ укызкIыдемийштэу?

КыкIэлхыкIорэ мафэмий сицытэшIысылIагъ:

— Анализхэр птихэмэ, уицыкIэгъэ уцхэр кыностыгъэх, нэмыкIхэм уямыхаусыхылIэн фэгъэ, — ело (игуапэш сицээрэзкIуагъэр), сэгъасэ.

Сэ симышIэнэу сицагъэмэ сицыПонэу сицагъэмэ агъапээ, ежь ышIэн фэгъээмэ ышIэн фэгъээмэ зэrimыIожышиуу палатэм чIэлхэтижыгъ.

Палатэу сицэрилтыр отделение пашэм иягъ, отпуск щыкIагъэм, ящэнэрэ мафэм ар садэх къекIаугъ. Джа къи-зэрэсIуагъэм фэдэу, мэфитIо «къисэIаэзагъ». ЫнайокIэ къи-зэрэсIуагъэу, нэбгыриштуу сицэдэхэгъэхэм, тяцэнэрэ бзыльфыгъэ Иэсэ, шьэбэ цыкIоу, пчыхъэрэ «жы къабзэ къэтэжкүтгэш, щагум тицкIагъэ» зыIозэ, блыгакъо тетгэгъэр, «инфаркт хууцэ» алуу, реанимацием ашагъ. Ар салэ зы мафэкIэ къагъэгъольыгъагъ. Сэ «къисэIаэзагъ» врачыр ары аши епхыгъагъэр. Бэрэ узым ыгъэгумэкIэу, сиуу егъоу, чэцээрэ медсестрахэм ятхьюасыхылIэн, «счый мэсты, жы къисигъашэрэп» Ылоу, ылъакъо тетшIошIызэ, нэрэ-Иэрэм зэгоутыгъэ. Уврачмэ, сымаджэр узым кыреутыфэ уемыжэмэ нахьышIоу сэлъигъ, мы бзыльфыгъэм джары къехъулIагъэр. Ау кытпефэрэр бгъэцкIэнэу уфэмьеу, Ыалтмэкъ унэ-къынэр сымаджэхэм яджыбэ пхункIэнэимрэ удахыхы зыкIылIэ, уисэнхэти, къишикIыгъэ цыкI даххэри огъэ-Иаех. КIэкIэу къэПон хуумэ, пхъячам ит шьюор зыгъэIеэрэ мистхуу гуанткIом уфэд. Ахэм афэдхэр сицдэ лъэхъани ЫофишIэхэм ахэтгэгъэхэм, ИэзапIэхэм аIут врачхэу пшкIыхъэрэ писэрэ зэпхылIэхэрэ гутгүеумыIынгъэм, нэепсыягъэм зызыратыжыкIэ, гумэкIыгъу, гукIодыгъу юкихъадэгъу.

ХҮҮТ Сар.

Адэмий.

Сида лъэпкъым кырыкIоштыр?

УСЭМ ИКЪЭХҮҮКИ

Адыгэ лъэпкъым гъашIэм къехъулIагъэр, къехъулIэр, къехъулIэштэу...

Адыгэ шэним зэхъокIыныгъэу фэхъугъэхэр, фэхъухэрэр, фэхъущтхэр...

Адыгэхэм ящиIыныгъэ нахыжсъым чыпIэу ѹиIыгъыгъэр, джы ѹиIыгъыгъир, ѹиIыгъыщтыр...

Лы-шъуз зэфыщтыкIэу ялIагъэр, джы ялIэр, ялIхүн вълэкIыщтыр...

Адыгэ унэгъо клоIым пыц, гуашэ, нысэ, пыцкыу, пыцхуу, пхъорэлф зыфэнIоштхэм зэфыщтыкIэу ѹиIыгъыгъэр, джы ялIэр, ялIхүштыр...

Адыгэр адыгэу къенежжынным сида ищиIыгъыгъэр? Бзэр ара, шэна, зэхъэтикIэ-шIыкIа, хъаумэ адыгага?.. Мыхын зыхэмийл үзIыгъ лъэпкъи ѹиIыгъ, тицкъ фыщтыкIэу фырIыгъэр... Сида адьгэхэм Iэдэб, адьгагъ, адьгэ зэхъэтикI зыфалорэр? Адыгэ цыфлъэпкъи аиц фэдэхэр ялIба? Ахэм зэклэм яджэуап умыгъэштэу, чэц реным умычыыеу зызэпрыгъа, фырIыгъущта?

Адыгэхэм яхэгъэу зыгъэ, джы имэкIухыгъэх, къэрал пчагъэхэм арысых. Ахэр зэгорэм зыгъэмэ, зыхъуяштыхта? Аиц сида

ищиIыгъыгъэр? Непэ тицкIа-лэ изекIуакI, тицкъашэ ифэпакI, тицкъ фыщтыкIэу фырIыгъэр...

Сида адьгэхэм Iэдэб, адьгагъ, адьгэ зэхъэтикI зыфалорэр? Адыгэ цыфлъэпкъи аиц фэдэхэр ялIба? Ахэм зэклэм яджэуап умыгъэштэу, чэц реным умычыыеу зызэпрыгъа, фырIыгъущта?

Сурэтым итэй: Иордан-ниим ис Нэпашэхъохэм ашыщхэр Мурат (дажбүумкэ ятIонэрэр) кыготых. 1979-рэ ильэс.

АДЫГЭУ О УКЪЭНЭН!

Ухэгъэгүн урафыгъ,
Шыфы нэкIым уратэкъуагъ.
Ухэкүни макIэ ушыхъуагъ,
Хэхэсэу о укъэнагъ.

Убзи пыцгъупшиагъ,
НэмыкIыбзи зэбгъэшIагъ,
Адыгэ шэнир къыпхэнагъ,
Лъэпкъ макIэу укъэнагъ.

Аркъым урикIыгъ,
Нэпэфаоу уриутыгъ.
ГуеIэжэсэу укъэлэштагъ,
Сымаджэу укъэнагъ.

ҮикIали хэхъажьсээ,
Үипицшии пиIокIодымэ,
Уиццыгъыни зэблэпхъумэ
Шхъэзакъоу укъэнэ.

Кыптемыфэу пиIагъэр чIэунэн,
МыхыншиIэнри хэунэн.
УзекIуакIэ зэблэпхъун,
Адыгэу о укъэнэн!

ҮикIали, уипицшии бгъотыжын,
Ухабзэ дахэу къэуубытыхын.
МыхыншиIэнри пхэзыхын,
Адыгэ шыпкъэу укъэнэжын.

Уахътэм бэ тешIэжын,
Адыгагъи къыпхэфэжын.
Ухэгъэгүн уифэжын,
Адыгэ шыпкъэу укъэнэжын!

ЦЫКIУ Мурат.
Пенсионер.

Мыекъуапэ.

ХыакIэш къэбархэр

А ТИК'УНДЫСЫУ ГУЩ!

Пасэм адьгэ унагьо пээч гъэшхэкI гъомылапхъэхэр ихьонгъэх: къуаер, тхууагъэр, щатэр, щыхур, къундисыур. А зэклэ — ИэмэкIэ-лъэмакIэу ѹиIыгътуу, чиыфысхом зэрэтефу, тхууемо къое гъугъялпэр клашьом бэу ѹиIыгътуу, щатэр етIэ къошихынэм артытуу, лыгъэгъуагъэр зы шынэ ѹиIыгътуу, ныбжышьоу кым ренэ ашхынэу, тицкъуагъыщтыри хазырэу ушьэгъягъэх.

Мафэ горэм бысымгощэ ныор нысэр зычмысым тафэу клашьом дээгээгээ. Ыкъоу къакIэрыс ыгу фэгъоу фихынэу лыгъэгъуагъэ Ыагъуухэр къызэтирилхъагъэу къеххыгъэ, лъэоир кIэцIэштыти, ардэдэм щытагъэ къундисыур пхъэчэишхом хэу-корягъ. Мо чыIэ куум зычIэбим, псэр ИшIуба, «о-уи-түр сэры» Ыагуу кууагъэ.

БА МЫШ ФЭДЭУ ШЬУИЭР?

Гъэмэфэ пээзэым шыу куп чылгэунэм пшыгъэу, пагъэр, аIу гъукIагъэу къыIухыагъети, мыхыгъэу ѹиIыгътуу, къишикIыгъэ, уисэнхэти, къишикIыгъэ цыкI даххэри огъэ-Иаех. КIэкIэу къэПон хуумэ, пхъячам ит шьюор зыгъэIеэрэ мистхуу гуанткIом уфэд. Ахэм афэдхэр сицдэ лъэхъани ЫофишIэхэм ахэтгэгъэхэм, ИэзапIэхэм аIут врачхэу пшкIыхъэрэ писэрэ зэпхылIэхэрэ гутгүеумыIынгъэм, нэепсыягъэм зызыратыжыкIэ, гумэкIыгъу, гукIодыгъу юкихъадэгъу.

ИшIуба, фэдэу ишIуба пымылъэу, къундисыур щэлээ чыIэ къыгъэсэыгъ. Тэээрэгъебанэхи, таси 2—3-у ешъуагъэх.

Клалэм тас нэкIыр ратыжызэ еупчиIыгъэх:
— А кIэлхьу! Ба мыш фэдэу шьуиIэр?

— Нанэ къундисыур пхъэчам цыгъор зыхэфэм къыхихыгъынэу зыххээм, ыныбыдж фэдиз итгэгъ, — Ыагъ.

Шыу купым зыкызэклайIэпIэжыи, ашхъэ пынкIэу къыIухыгъыгъ.

МАМЫРЫКЬО Нурыт.

Искусствэмрэ лъехъанымрэ

Дунаим Адыгей щызыгъашІэрэмэ, щытхъур кыыфэзы-хъэрэмэ ашыщ Республиком и Къэралыгъо Академическо лъепкъ къэшъокІо ансамблэу «Налмэсыр». Шышхъэдум и 28-м къыщыублагъэу Юныгъом и 3-м нэс Ливиен щы-кІогъэ мэфэкІ зэхахъэмэ «Налмэсыр» ахэлжэсъагь. Аш фэгъэхъыгъэу ансамблэм ихудожествениэ нащэу, Урысаем изаслужене артистэу, АР-м инароднэ артистэу Къулэ Мухъамэд гүшүгъашІогъу тыфэхъугъ.

— Мухъамэд, ансамблэм тиреспубликэ кызыргъээжъыгъэр сэшІети, телефонкІэ азуу сывытеуауз «Налмэсым» идиректору, УФ-м изаслужене артистэу, АР-м инароднэ артистэу Бастэ Азмэт, ау сүлкІэнэ хъугъэп, Москва джыри щылэу къычІогъыгъ.

— Ары. Бастэ Азмэт Йофхэр иЭхэу Москва къыщыуцугъ, тэтыкъекложыгъ. Концертхэм зафэдгъэхъазырын фае.

— Ливиен щуэрээшигъэзэжъыгъ, гъэзтеджэхэм къафэпІоутэ тишІогъу мэфэкІ зэхахъэр зыфэгъэхъыгъагъэр.

— Дунээ дзэ-музыкальнэ фестивалэу Ливиен щыкІуагъэр хэгъэгум революциер зышигъагъэр ильэс 40, Африком икъэралыгъом я Зыкыныгъэ зэхахъэ зызэхаша-гъэр ильэс 15 зэрхъухэрэм афэгъэхъыгъагъ. МэфэкІир игъекло-тыгъэу хагъеунэфыкІыгъ.

— Урысие Федерацаем «Налмэсым» нэмыкІэу икІыгъагъэм ацІ къытфіоба.

— Ахэр бэ хүщтэгъэхэп. МЧС-м идуховой оркестр, Урысие Федерацаем и Театрэшхо икъшьокІо куп тигъусагъэх. Къэралыгъо Думэм и Тхаматэу Борис Грызловыр УФ-м илКылохэм япэшагъ. Къэралыгъо 19-мэ къарыкыгъэхэр Ливиен имэфэкІхэм ахэлжэхъагъэх.

— Великобританиер, Франциер, Египет, нэмыкІхэри фес-тиналын къэлхэу щытыгъ.

— Мексиком, Италием, Укра-инэм, ЮАР-м, Мальтэ, фэшхъафхэми къарыкыгъэхэм тай-кылагъ. Хэгъэту 19 хэлжэхъагъэр.

— КъашуакІохэр бэ хъу-щтыгъэх? «Налмэсыр» къах-щыгъа?

— Кеним къикыжыгъэхэмэ

«Налмэсымрэ» анэмыкІ фестива-лым къыщышуягъэп. Юныгъом и 1-м дзэКІолІхэм япарад Ливиен икъэлэ шыхъаІэу Триполи щы-кІуагъ. Москва игарнizon идээ-КІолІхэр аш хэлэжэхъагъ. Юныгъом и 2-м культурээр энсамблэ яхылІэгъ Йофхъохэр зэхахъагъэх. Балетэу «Спартак» зы-фиорэм къыхъыгъэ едзыгъор Театрэшхом иартистхэм къашыгъ. МЧС-м идуховой оркестр иор-дышьохэр Триполи щыжынчыгъэх.

Адыгэ къашъор, шыуашэр

— «Налмэсыр» бысымхэм аи-тогъэшІэгъоныгъа? Италием, Францием, фэшхъафхэм къары-кыгъэхэр къышукІоупІагъэхэбэ?

— Аужырэ ильэсхэм «Налмэ-сыр» Францием, Италием, Тырку-ем, нэмыкІхэми ашыгъагъ, тикъашъохэри тишигъашхэри алъэ-гъутгъэхш, упчІэу къытатыхъэрэх нахь куоу агъэпсих. Къашъом

купкІэу илээ лыыІэсих ашІоигъу, ти-офшІэн зэрээхатщэрэ аш-го-гъашІэгъон къодын, ежхэм агъэ-федэн алъэкІытхэр зэргэгъаш. Тыркуем щыщ ахыгъэх Триполи ташыгъагъ.

— Ливиен щыщхэм сида къышуаІуагъэх?

— Адыгэ шыуашэр зэрэдахэр, агу зэрэрихырэр тагъашІэ ашІоигъу къытэкІуалІштыгъэх. Тиартистхэм къагоуцохээз, нэпэ-спиль сурэтхэр атырахытгъэх. Абзэ къыдгурымыПоми, нэгуш-шохэу бысымхэр зэрэштыгъэхэм тэри тигъегуштгъэх.

— «Налмэсым» къашъоу къышыгъэр къытепІагъэх.

— Адыгэ къашъохэм къахэхъыгъэ едзыгъу къэтшыгъэм диш-тэу типрограммэ гъэпсыгъагъэх. Адыгэ шыуашхэр зэлжэхъуу зыщыгъ артистхэр пчэгум къызэхъэм, бысымхэм гуфэбэнгъуу къытфырэйэр нахьшыуу къэлэ-гъуагъ. Оркестрэ къэшъокІо 35-рэ игъусагъ.

— Мухъамэд, зы артистым ышІэ къепІоу ятІонзэрр къыхэ-мыйгъэцмэ дэгъон. Арэу щытими, адьгэ лъепкъ искусствэр дунаим нахьшыІоу щашІэнэн чануу хэ-лэжэвэхъэр тигъээтеджэхэмэ зэргэгъашІэх ашІоигъу.

— ЗэКІэ артистхэм тафэрэз. Хыакъуй Анжел, Дугъ Ирин, Алыбэрд Сим, Мамсыр Ирин, Хыаджы-мэ Эльвири, Бахъукъо Адам, Шагудж Батурай, Нэнэжь Айдэмыр, Іашынэ Русльян, Бэрзэдж Сыхъатбий, Тхыакууцынэ Налбек, Кыулэ Айдэмыр, Сташуу Андзаур, Кыулэ Мурадин, Симболэт Бис-льян, Алыбэрд Мурат, нэмыкІ артистхэм кташохэр къашыгъэх. Оркестрэ хэхтэу лъепкъ музыкэр Ливиен щызыгъэжъынчыгъэхэм ашыщых Цэй Аслын, Хыапыштэ Арсен, Жыдуэ Азор, Дыхуу Фатимэ, Лыхъурэе Заур, фэшхъафхэри.

— «Налмэсым» отпускыр ымыцухызэ ЙофхІэныр ригъэжэ-жэсъигъ. Гүхэлтэй благъэу шууІэхэр къытмаоба.

— Ливиен щытыгъэу хэгъэгум ичылэдэхээр зэдгъэльгъуягъэх. Средиземнэ хым тыххъанэу игъо тифагъ. ЙофхІэныр бэрэсэхъэсем етгъэжъэжы. Композитор Цэ-рыИоу Тхыабысымэ Умар фэгъэхъыгъэ пчыхъэзэхахуу АР-м и Къэралыгъо филармоние щыкІо-штгъэм тыхэлжэхъэшт, тикъуджэхэм концертхэр къащыттыгъэх.

— «Налмэсым» ташкІи щытхъур къытфихынэу, шуу-гүхэлтыиІухэр къыжсуудхъунхэу шууфэтэй.

— Тхыауеgeзэсү. Сурэтхэм артихэр: «Налмэсыр» фестивалын хэлажээ.

Футбол. АР-м изэнэкъоkey

Чээпүогъум и 11-м Адыгэ Республиком футболымкІэ из-нэкъоkey аухынэу щыт. Ауж къинэрэ командэхэр теклонгъэгэм икъыдэхын зэрэфбанхэрэм игъэкІотыгъэу тыхытегуциІэрэл. Ахэр нахьыбэрэмкІэ зыгъэгумэкІыхэрэр къекІошт ильэс ешІэгъум нахьшыІоу зэрхэлэжэсъэхтхэр ары. Аз ит командэмэ зы ешІэгъу нэмыкІэми зашІуахъыкІэ, чемпион щытхъуцІэх къыдахын зэрэмэлъекІытшыр зыдашІэжын.

«Кошхабл» — «Мыекъуапэ». Мы зэй-КІэгъур командэмэ бэрэскэжьыем здэдьицшт. Пащхэрэр пэшІорыгъэштэу а ешІэгъур зыщигъэшт мафэмкІэ зээзэгъэхъэх. ЙофхІэгъур мафэм командэмэ ешІэгъум дэгъоу зыфа-гъэхъазырын алъэкІытшми тшІэрэп. ЗэлукІэгъум рыкІоштэр уахтэм къыгъэлэгъошт.

Юныгъом и 6-м командэмэ яешІэгъухэм мыш фэдэ кІэуххэр афхъуягъэх:

«Гранит» Мыекъуапэ — «Инэм» Инэм — 3:0 (ешІагъэхэр), «Урожай» Тульскэр — «Нарт» Хъакурынхъабл — 1:2, «Адыгэкъа» Адыгэкъа — «Джаджэ» Джаджэ — 3:0 (ешІагъэхэр), «Зэкъош-нэгъ» Красногвардейск — «ПкІашъэ» Пэ-нэжъыкыуай — 2:2.

Чылгэхэм шууэппялъ

Юныгъом и 7-м ехъулІэу командэхэр чылгэхэм зыдэштыхэмэ очко пчагъэу яЭмэрэ шууэппялъ.

1. «Гранит» — 37

2. «Кошхабл» — 35
3. «Нарт» — 30
4. «Мыекъуапэ» — 28
5. «Урожай» — 20
6. «ПкІашъэ» — 19
7. «Инэм» — 12
8. «Зэкъошнэгъ» — 12
9. «Адыгэкъа» — 7
10. «Джаджэ» — 43
«Кошхаблэр» «Гранитыр» ешІэгъуягъэр ээфдизэп — «Гранитыр» зыкІэ нахьыб. Ящэнэрэ чылгэхэм хэшшыкІэу фэбанэрэр командиту — «Нартыр» «Мыекъуапэмрэ». Адыгэ Республиком футболымкІэ ифедерации итхаматэу Мыгу Рэшыдэ къытигъуягъэм тигъегуштгъуагъ. Адыгэкъаалэ стадионыкІэ фашы, нэмыкІ къуаджэхэм ишІапІэхэр ашагъэпсих. Адыгэйт ифутбол зыкынштынэм фэшI егъэжэлПешІухэр ашЫгъэх. Къоджэ спортсменхэм къащыхэрэр мыекъооп «Зэкъошнэгъэм» щешІэхэу шІэхэу къэлтэгъуун тэлкышт.

Тхыабысымэ Умар фэгъэхъыгъэ концерт

Адыгэ лъепкъым икомпозитор цэрыІоу, ордэйІоу Тхыабысымэ Умар ыныжээ ильэс 90-рэ зэрхэхъээ фэгъэхъыгъэ пчыхъэзэхахуу АР-м и Къэралыгъо филармоние Юныгъом и 23-м щытхъуц.

Адыгэ Республиком культурамкІэ и Министерствэрэ республиком и Къэралыгъо филармонирэ язэхахээ тимузыкальнэ искусство дэгъоу щашІэхэрэр хэлэжэхъэштх. АР-м и Къэралыгъо филармоние исимфоническо оркестр, филармонии икухэу «Ошытнэмэрэ» «Отрад-нэмэр», артихэр Тхыабысымэ Умар фэгъэхъыгъэ пчыхъэзэхахуу АР-м и Къэралыгъо филармонии щыкІо-штгъэм тыхэлжэхъэшт, тикъуджэхэм концертхэр къащыттыгъэх.

Композиторэу Тхыабысымэ Умар ыныжээ ордэхэрэ музикальнэ произведенияхэрэ пчыхъэзэхахъэм щытхъуцх. Искусствэр зинласэхэр зэхахъэм рагъэлэхъэштх, ахыщэ льамытэу концертын рагъэлэхъэштх.

Шыууцхэлагъэх, лъепкъ искусствэр зинласэхэр, Тхыабысымэ Умар фэгъэхъыгъэ пчыхъэзэхахуу ахыщэ льамытэу концертын рагъэлэхъэштх.

Нэгкүүгъом итхэр зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛТЬ Нурбый.

Зэхэзыщагъэхэр:
Адыгэ Республиком и Къэралыгъо Совет — Хасэр, иминистрэхэм я Кабинет

Кыдээзгъэхъэрэ:
Адыгэ Республиком лъэпкъ ЙофхэмкІэ, Іакыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэп-къэгъухэм адьрятээ зэпхыныгъэхэмкІэ ёкыи къэбар жу-гъэм имамалхэмкІэ и Комитет

Редактор
шъхъаэр

ДЭРБЭ
ТИМУР

Редакциер
зыдэшыІэр:

385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхъаэр
иапэр
гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэхъыр
зыхыэр
52-16-77.
E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушихъаты-
гэр:

Урысие Федерацаем хэутын ЙофхэмкІэ, телерадиокъэти-
хэмкІэ ёкыи зэллы-
Іэсихыи амалхэмкІэ и Министерствэ и Темир-Кавказ
чылгэхъыр
шапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №10-3892

Гээзетым къыхиу-
хыхэрэм мышын-
къагъэу къаахаф-
хэрэмкІэ къэзит-
хыгъэхэм пшъэдэ-
хъыж ахы. Къа-
тхэхэрэм гээз-
тим щылажэх-
эрэм яеплыкІэ зэтэмын ын-
ылъэ-
кышт. Гээзет-
еджэхэм къыт-
фагъэхъырэ тхы-
гъэхэр зэхэфы-
хэрэп ёкыи къэ-
зитхъгъэхэм
алэКІэдгъэхъ-
жыхыэрэп.

Зыщаушихъатыр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Пчагъэр

5713

Индексхэр